

DONACIJA TAPISERIJA IVANA I ANE TOMLJANOVIĆ

TAPISERIJE

Etnološki odjel
NARODNI MUZEJ ZADAR

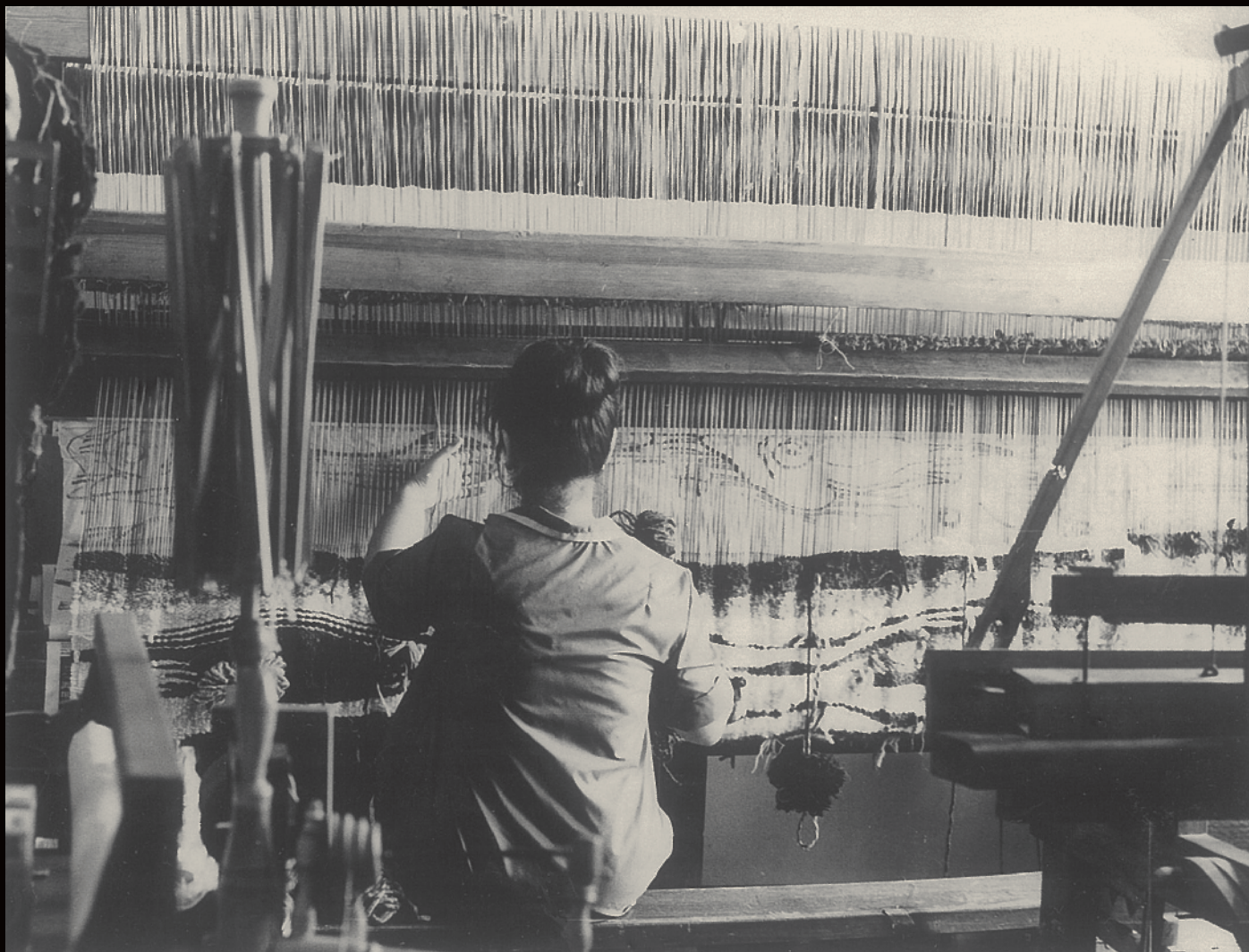

Sv. Krševan – Grb grada Zadra, 100 x 120, 1993. EO-3852

Moto mojega života po kojem sam tkala i stvarala tapiserije

Gdje god idem, kud god se krećem sve vidim u tapiseriji i sve poželim otkati u tapiseriji.

*To je taj neprekidni nemir i proces koji se odvija u meni jer ideje su neiscrpne,
iz jedne izviri tisuće drugih i tu nema kraja...*

ZA MENE SE ŽIVOT RAĐA I NASTAVLJA SVAKI PUTA S NOVOM TAPISERIJOM.

DONACIJA TAPISERIJA LIKOVNIH UMJETNIKA
ANITE TOMLJANOVIĆ-ŠOKČEVIĆ I IVANA TOMLJANOVIĆA
ETNOLOŠKOM ODJELU NARODNOG MUZEJA ZADAR

Fundus Narodnog muzeja Zadar se tijekom godina iznova obogaćuje i hvalevrijednim donacijama pojedinaca, udruga i institucija koji smatraju da predmeti koji su dugi niz godina u njihovom vlasništvu, zaslužuju svoje mjesto u kulturnoj instituciji koja će te iste predmete čuvati prema prihvaćenim muzejskim kriterijima. Na taj način, u fundusu Narodnog muzeja su se našle i vrijedne tapiserije obitelji Tomljanović. Gospođa Anita Tomljanović-Šokčević i gospodin Ivan Tomljanović su donirali Etnološkom odjelu Narodnog muzeja Zadar trideset i osam vrijednih tapiserija na kojima se nalaze različiti motivi inspirirani kršćanskom tematikom, gradom Zadrom, prirodnim ljepotama u kojima prevladava motiv Velebita, autoportretima, potretima Bacha, Rembrandta, Shakespearea i brojnim drugim. Narodni muzej Zadar i posjetitelji, zahvaljujući bračnom paru Tomljanović, imaju prilike uživati u predivnom radu u kojem su sažeti pogledi na krajolik, predivan grad i veličinu vjere. Njihova donacija je znak poštovanja rada muzeja i želje da rad, u koji su uložili svoje vrijeme i svoj trud, nikad ne zahvati zaborav vremena. U ime Narodnog muzeja Zadar zahvalila bih gospođi Aniti i gospodinu Ivanu na donaciji koja je obogatila i fundus Narodnog muzeja Zadar, ali i kulturni život grada Zadra. Tapiserije u koje je utkan dio njihovog života ostat će zauvijek svjedokom vremena u kojem su djelovali i u kojem su stvorili dio kulturne baštine na sebi svojstven način. Ovo je i jedan od načina izražavanja zahvale na donaciji koja u ovom kontekstu ne može dovoljno biti izražena riječima.

Svaki predmet koji postane dio muzejskog fundusa zaslužuje svoje mjesto u kulturnoj i prirodnoj baštini i kao takav zaslužuje potpunu pažnju muzejskih djelatnika koji će se pobrinuti da predmet ostane u svom izvornom obliku i da se s njime postupa prema utvrđenim i prihvaćenim muzejskim kriterijima. Narodni muzej Zadar sa svakom novom izložbom i projektom širi poglede na bogatstvo baštine, a svojim radom brine o predmetima iz fundusa koji su mu povjereni na čuvanje. Kako bismo sačuvali bogatstvo prirodne i kulturne baštine potrebno je pratiti kriterije utvrđene i donesene od strane stručnjaka, a koji se odnose upravo na čuvanje i zaštitu predmeta važnih za našu prošlost, ali i budućnost.

Ovom prilikom ponovno zahvaljujem bračnom paru Tomljanović na ustupljenim tapiserijama i na ukazanom povjerenju o njihovom očuvanju. Nadamo se kako će se i dalje fundus Narodnog muzeja Zadar povećavati, između ostalog i vrijednim donacijama naših posjetitelja koji će svoje značajne predmete ustupiti na čuvanje i brigu muzeju.

Ravnateljica Narodnog muzeja Zadar
mr. sc. Renata Peroš

TAPESTRY DONATION BY ARTISTS ANITA TOMLJANOVIĆ-ŠOKČEVIĆ AND IVAN TOMLJANOVIĆ TO THE ETHNOLOGICAL DEPARTMENT OF NATIONAL MUSEUM ZADAR

The holdings of the National Museum Zadar is again in the course of years enriched by praiseworthy donations of individuals, associations and institutions, which are of the opinion that items which have been for many years in their ownership, deserve to have their place in a cultural institution, which will keep those same items according to the accepted museum criteria. That way, in the holdings of the National Museum Zadar valuable tapestries of the family Tomljanović found their place. Mrs. Anita Tomljanović-Šokčević and Mr. Ivan Tomljanović donated to the Ethnological Department of the National Museum Zadar thirty- eight valuable tapestries in which you can see different motives inspired by Christian themes, City of Zadar, natural beauties, in which the motive of the mountain Velebit prevails, self-portraits, portraits of Bach, Rembrandt, Shakespeare, and many others. National Museum Zadar and visitors, thanks to the married couple Tomljanović, have the opportunity to enjoy a wonderful work in which they summarized the views of the landscape, the beautiful city and the greatness of faith. Their donation is a sign of respect for the work of the museum and their desire that the work, in which they have invested their time and effort, is never caught by oblivion of time. On behalf of the National Museum Zadar I would like to thank Mrs. Anita Tomljanović-Šokčević and Mr. Ivan Tomljanović for the donation which enriched the holdings of the National Museum Zadar, but also the cultural life in Zadar. Tapestries, in which part of their lif is woven, will re-

main forever witness of the time in which they acted, and in which they created part of cultural heritage in their own way. Besides that, this is one of the ways to express gratitude for the donation which within this context can not be expressed in words enough.

Each item which becomes part of the museum holdings deserves its place in cultural and natural heritage, and as such, deserves full attention by the curators who will take care of the item to remain in its original shape, and to be treated according to the established and adopted museum criteria. National Museum Zadar with each new exhibition and project expands its views of the wealth of heritage, and by its work takes care of the items from the holdings entrusted for safekeeping.

In order to preserve the wealth of natural and cultural heritage, the criteria identified and adopted by experts, which refer to the preservation and protection of items, important for our past, but our future as well, should be followed.

At this occasion, I again thank the married couple Tomljanović for the given tapestries and trust for their conservation. We hope for the holdings of the National Museum Zadar to continue with its increase, among other things, with valuable donations of our visitors who will give their significant items to be preserved and taken care of by the museum.

Director of the National Museum Zadar
Renata Peroš, M.Sc.

OSVRT NA RAD UMJETNIKA IVANA I ANE TOMLJANOVIĆ U MEDIJU TAPISERIJE

Tapiserija je disciplina koja svojom složenosti dotiče više drugih disciplina primijenjene i likovne umjetnosti. Tapiserist se ne može definirati jednom riječju, jer je slikar, dizajner, arhitekt, kipar, scenograf, ilustrator, crtač i odličan poznavalac tehnoloških postupaka, prije svega tkanja koje je u povijesnom i tehnološkom smislu osnova tapiserije. Danas je tapiserija otišla mnogo dalje od pukog tkanja, pa je tako ona danas dizajnersko i arhitektonsko djelo, skulptura, scenografija, ilustracija, crtež i priča. Osnovnu ljepotu tapiserija kao slika ostvaruje linijom i bojom materijala – vune ili svile. Umjetnik tapiserije iz prirode materijala koji koristi stvara posebnu ljepotu mekih kontura i ploha svojstvenu upravo tom umjetničkom mediju.

Unutar nacionalne baštine *Donacija tapiserija Ivana i Ane Tomljanović* predstavlja neizmjeran kulturno-umjetnički doprinos. Njihova prezentacija i promocija tapiserija (donacije) pridonosi valorizaciji tekstilne umjetničke tapiserije kao grane umjetnosti, koja se od devedesetih godina dvadesetog stoljeća sve značajnije promiče kroz europske kulturne programe. Vrijednost zbirke temelji se prije svega na činjenici da se radi o velikom objedinjenom opusu umjetnika, bračnog para Ane i Ivana Tomljanovića. Svakako treba istaći i likovnu vrijednost autorskog pristupa temeljenog na sinergiji prirodne palete boja vune u odnosu na geometrijsku, apstraktnu i figurativnu tematiku. Radi se o pristupu u kojem se autori poigravaju sa širokom paletom tonova i discipliniranog istraživanja onoga što se čini nalik jednostavnoj slici. Važno je istaknuti i sirovinu – vunu, čija je proizvodnja i primjena obilježila povijest odijevanja i tekstila hrvatskog i lokalnog područja sve do danas. Također treba istaknuti da su umjetnici Tomljanović sami tkali tapiserije tj. prolazili cijelu fazu stvaranja od ideje do realizacije, dok danas suvremeni autori većinom daju tkati tapiserije prema svojim idejama (crtežima, slikama). Umjetnici Ana i Ivan Tomljanović u stvaranju su polazili od ideje predstavljene u obliku crteža ili slike te ju prenosili na kartone prema kojima su tkali. Sami su pripremali, sortirali vlakno i prikupljali vunu u sirovom obliku, prali je i davali na ručno predenje te poslije toga sortirali prema prirodnim nijansama.

Njihov stvaralački opus u mediju tapiserije možemo podijeliti prema inspiraciji i likovnosti u četiri tematske cjeline: prvu tematsku cjelinu **Geometrijska forma i apstrakcija** obilježava samostalni autorski rad Ane Tomljanović u čemu joj u tehničkom dijelu pomaže suprug Ivan (u izradi kartona za tapiserije i tehničkoj pripremi vune). U nju spadaju radovi: *Tepih u crnom* (1962.), *Labirint* (1968.), *Sinteza oblika* (1975.), *Rapsodija krša* (1970.), *Splet koralja* (1971.), *Vidjeli smo njegovu zvijezdu na istoku* (1974.), *Velebitika – Šuma* (1974.), *Velebitika – Vrtače* (1974.), *Velebitika – Štirovača* (1976.),

Velebitika – Dulibe (1977.), *Velebitika – Lom* (1979.). Autorica inspiraciju za tapiserije nalazi u prirodi Velebita, kršu i moru. Izražava se apstraktno vjerna svom poznavanju strukture tkanja, vođena imaginacijom prostora i vremena, kiše i sunca, gradi svoje geometrijske kompozicije. Osjeća se postupno pojednostavljivanje ishodišnog motiva, iz kojeg nestaju realistični pejzažni elementi, klasična perspektiva i trodimenzionalni prostor, dok se oblik svodi na predimenzioniran detalj ili znak. Autorica tapiseriji pristupa u klasičnom stilu u formatu plohe kao slici na zidu, što je prvotni oblik tapiserije. Geometrija kao polazište u tekstilnoj umjetnosti, posebice na ručno izrađenim tapiserijama, zahvalan je motiv s obzirom na ukrštavanje vertikalnih niti osnove i horizontalnih niti potke. No, autorica se ne zadržava samo na pravilnom rasteru, već oslobođena *diktata podloge* oblikuje plohe i linije, kao da se radi o slikarskom mediju. U tim plohamo ona veze svoje apstraktno ornamente, inspirirane prirodom, velebitskim kršem u stilu hrvatskih umjetnika pedesetih, šezdesetih godina XX. st. poput kamenih struktura Otona Glihe. U drugoj tematskoj cjelini **Realizam kao polazište u oblikovanju pejzaža i motiva grada**, motivi pejzaža i grada su pojednostavljeni, no figuracija je i dalje prisutna. U svim kompozicijama ravnoteža je postignuta ravnomjernim i pravilnim izmjenjivanjem ploha, odnosno ponavljanjem kontrastnih tonaliteta svjetla i tame. Referirajući se na povijesne predloške, nastala je kompozicijski i tehnički zahtjevna tapiserija *ladera Christiana*, no prostorni planovi postignuti vještom modulacijom tonova, rad smještaju u njihove najkvalitetnije izvedbe. Glavna karakteristika pojedinih djela u trećoj **Kršćanskoj tematici** je ujedinjenje likovnih elemenata (oblika tj. ploha u odnosu na obrise linije tonova, perspektive) u jedinstvene cjeline. Jedinstvo je ostvareno njihovim skladnim odnosom, kao i odnosom likovnih elemenata s kompozicijskim načelima. Četvrtoj tematskoj cjelini **Portreti** pripada djelo *Autoportreti* (1982.), s prikazom dvaju likova tj. poprsja autora opusa. Djelo je vrhunska izvedba tonske modulacije kako likova tako i pozadine ili drugog plana. U toj tapiseriji autori su dočarali osjećaj volumena ili tijela u prostoru. U tapiseriji *U počast Shakespeareu* (1988.), koju je naslikao i otkao Ivan Tomljanović, možemo vidjeti vještinu modulacije tonova u oblikovanju ljudskog lika u prvom planu, dok je pejzaž u drugom i trećem planu analogan realističnim renesansnim prikazima u slikarskim djelima.

Donacija tapiserija Ivana i Ane Tomljanović (dio Zbirke tkanja i tapiserija Ivana i Ane Tomljanović) najupečatljiviji je svjedok nastavka domaće tkalačke tradicije, no kroz inovativan umjetnički izričaj – vunenu tapiseriju.

Kustosica Marija Šarić Ban

A REVIEW OF THE WORK OF IVAN AND ANA TOMLJANOVIĆ IN THE MEDIUM OF TAPESTRY

Tapestry is a discipline whose complexity involves several other disciplines of applied and fine arts. A tapestry artist cannot be defined in one word, because, at the same time, he is a painter, a designer, an architect, a set designer, an illustrator, a draftsman and an excellent connoisseur of technological procedures, primarily weaving, which is the historical and technological basis of the tapestry. Tapestry nowadays has gone much further from mere weaving, it has become a design and architectural work, a sculpture, scenography, illustration, drawing and story. The basic beauty of tapestries as a picture is achieved with the line and color of the material – either wool or silk. The tapestry artist creates a special beauty of soft contours and surfaces inherent in his particular artistic medium, and he achieves so by using the nature of the material.

Within the national heritage, *The Donation of Tapestries by Ivan and Ana Tomljanović (Donacija tapiserija Ivana i Ane Tomljanović)* represents an immeasurable cultural and artistic contribution. Their presentation and promotion of tapestries (donations) contributes to the valorization of textile artistic tapestry as a branch of art, which has been increasingly promoted in European cultural programs since the 1990s. The value of the collection is primarily based on the fact that it is a large opus of the artists, Ana and Ivan Tomljanović. The artistic value of the author's approach based on the synergy of the natural palette of wool colors in relation to geometric, abstract and figurative themes should certainly be emphasized. It is an approach in which the authors play with a wide range of tones and disciplined exploration of what appears to be a simple picture. It is important to point out the raw material – wool, whose production and application has marked the history of clothing and textiles in the Croatian and local area until today. It is also important to note that the artists Tomljanović weaved the tapestries themselves, i.e., went through the whole process of creation, from idea to realization, while most contemporary artists today weave tapestries according to their ideas (drawings, paintings). Ivan and Ana Tomljanović started from the idea presented in the form of a drawing of a painting and transferred it to the cardboard according to which they were weaving. They prepared, sorted the fiber and collected the wool in its raw form, washed it and gave it to hand spinning, and afterwards sorted it according to its natural shades.

Their creative work can be divided according to inspiration and fine arts and we notice four thematic units: the first unit **Geometric Form and Abstraction** is marked by the independent work of Ana Tomljanović, in which her husband Ivan helps her in the technical part (in making the cardboard for tapestries and technical preparation of wool). This unit includes works such as *Carpet in Black (1962)*, *Labyrinth (1968)*, *Synthesis of Shape (1975)*, *Rhapsody of Karst (1970)*, *Coral Web (1971)*, *We Saw Stars in the East (1974)*, *Velebitka – Dulibe (1977)*, *Velebitka – Rubble (1979)*. The author draws inspi-

ration for tapestries in the nature of Velebit, karst and the sea. She expresses herself abstractly, staying faithful to her knowledge of the structure of weaving. She builds her geometrical composition guided by the imagination of space and time, rain and sun. There can be noticed a gradual simplification of the original motif, from which realistic landscape elements, classical perspective and three-dimensional space disappear, while the form is reduced to an oversized detail. The author approaches tapestry in a classical style in the format of a surface like a picture on the wall, which is the original form of the tapestry. Geometry as a starting point in textile art, especially on handmade tapestries, is an appreciative motif, given the intersection of vertical warp threads and horizontal weft threads. However, the author does not dwell only on the correct raster, but instead, freed from the dictate of the background, she shapes the surfaces and lines, as if it is a painting medium. Within these areas she connects her abstract ornaments, inspired by nature, with Velebit karst in the style of Croatian artists of the fifties and sixties of the 20th century, similar to the stone structures of Oton Gliha. In the second thematic unit, **Realism as a Starting Point in Shaping the Landscape and Motifs**, the motifs of the landscape and the city are simplified, but the figuration is still present. In all of the compositions, the balance is achieved by even and regular alternation of surfaces, i.e., by repeating the contrasting tonalities of light and darkness. Referring to historical templates, a compositionally and technically demanding tapestry of *lader Christian* was created, and the spatial plans were achieved by a skillful modulation of tones, placing the work in their highest quality performances. The main characteristic of individual works in the third **Christian Theme** is the unification of artistic elements (shapes, i.e. surfaces in relation to the outlines of tones, perspectives) into unique wholes. Unity is achieved by their harmonious relationship, as well as the relationship of artistic elements with compositional principles. The fourth thematic unit, **Portraits**, includes the work *Self-portrait (1982)*, with a depiction of two characters, i.e., the bust of the author of the opus. The work is a superb performance of tonal modulation of both the characters and the background or other plan. In this tapestry, the authors evoked a sense of volume or body in the space. In the tapestry *In the Honor of Shakespeare (1988)*, painted and woven by Ivan Tomljanović, we can see the skill of modulating tones in shaping the human figure in the foreground, while the landscape in the background and is analogous to realistic Renaissance depictions in paintings.

The donation of tapestries by Ivan and Ana Tomljanović (a part of the *Collection of Weaving and Tapestries of Ivan and Ana Tomljanović*) is the most impressive witness to the domestic weaving tradition through an innovative artistic expression – wool tapestry.

Marija Šarić Ban, curator

OD UTKE I POTKE TKA SE I ŽIVOT, A NE SAMO TAPISERIJA

Ljudska kreativnost tka niti čitavog niza ljudskih osjećaja, znanja, želja, nastojanja, umijeća, tj. sam život. Pred njim zastajemo i krećemo naprijed, padamo, dižemo se, trudimo se, čudimo. Maleni smo pred beskrajem svemira, a opet *taj san u slapu da bi mogo sjati i moja kaplja pomaže ga tkati* (Dobrica Cesaric, *Slap- izabrane pjesme*, 1970.). Tkanje je tako prožimanje različitosti i stvaranje novoga, začuđenog pred onom malom niti od koje je sve krenulo.

U judeokršćanskoj tradiciji tekstilno rukotvorstvo je važno područje ženskog rada i interesa. Tako u "Pjesmi o vrsnoj ženi" (*Biblija – Stari zavjet. Izreke 31, Kršćanska sadašnjost 1987.*) vrsna žena *pribavlja vun u lan i vješto radi rukama mar-nim* (13), *rukama se maša preslice i prstima drži vreteno* (19), *platno tka i prodaje ga i pojase daje trgovcu* (24). Pripremanje i obrada vunene niti važan je dio ženske svakodnevice u svim tradicijskim kulturama. I u hrvatskoj tradicijskoj kulturi ovo je jedna od bitnih odlika žene i majke o kojoj govori i Dragutin Tadijanović u pjesmi *Dugo u noć, u zimsku bijelu noć moja mati bijelo platno tka* (Dragutin Tadijanović, *Srebrne svirale, Školska knjiga, 1994.*). Tkanje je pak vještina koju nije poznavala svaka žena, a onoj koja je poznavala ovo umijeće donosilo je određeni prihod vrlo značajan za njenu užu obitelj.

Suvremeno doba ostavlja svakom pojedincu mogućnost traženja vlastitog izraza. Ono je odgovor na njegova nutarnja htijenja i poticaje koji u nekima plaho drhte dok se u drugima izbore i izrone na površinu postajući vidljivima svakome, a njima samima smisao života. Ovaj smisao može biti prepoznat i u tapiseriji za koju prof. Heda Kras kaže da je *najveće umjetničko dostignuće u tkanju*. Ljubav prema tapiseriji ova profesorica poticala je i kod svoje učenice Anite Šokčević koja je još kao djevojčica bila očarana slavonskim tradicijskim tkanjem. U tapiseriji je, međutim, osjećala mo-

gućnost izgradnje svoga vlastitog stvaralačkog izraza te je tapiserija postala njen životni poziv i odgovor na sva njena ljudska i umjetnička propitivanja.

Poput niti tkanja preplitana su njena i suprugova ljudska i umjetnička očišta. Ivan Tomljanović, slikar i restaurator, ali i zaljubljenik u tapiserije, unosio je u tapiserije svoju osobnost. I opet, poput niti osnove i potke koje donose novi izričaj nastajala je tapiserija kao rezultat zajedničkog života, promišljanja, inspiracije i velikog truda. Odmor, ali i trajnu inspiraciju nalazili su u prirodi, posebno u svojim lutanjima Velebitom gdje su susretali pastirice s preslicom i predivom. To je za njih bio suživot čovjeka i prirode, smisao i bijeg od površnog i užurbanog gradskog života. Stoga je posve razumljivo da su osobine tradicijskog tkanja kao što su korištenje naravne vune opredene rukom te korištenje naravnih boja (u tradicijskoj kulturi koriste se i boje koje su biljnog porijekla) bile inspiracija i za njihove tapiserije postajući njihovim prepoznatljivim pismom.

Od opredene niti kreću dva puta: jedan kojim se nastavlja tradicija u gotovo istom obliku ili sa neznatnim suvremenim modifikacijama i drugi na kojem tragalac osluškuje svoje unutarne impulse pripremajući prste za igru osnove i potke unedogled. Oba puta su potrebna jer putnika ima i na jednom i na drugom putu. Na kraju svog puta oni se susreću, a možda i usput kako bi bacili pogled jedan na drugoga i oboгатili se onim drugim još u hodu.

Od opredene niti razvijaju se različiti uradci kao što i svaki život ima svoju priču koja se tka na vidljivom i nevidljivom tkalačkom stanu ostavljajući tragove za budućnost i postajući popudbina za vječnost.

Dr. sc. Jasenka Lulić Štorić
voditeljica Etnološkog odjela
Narodnog muzeja Zadar

NOT JUST TAPESTRY – LIFE IS ALSO WOVEN FROM WOOF AND WEFT

Human creativity weaves the threads of the entire range of human feelings, knowledge, desires, efforts, skills, i.e. life itself. In the face of it we stop and move forward, we fall and rise, make efforts; we are astonished. So small in that never-ending space we are, but again *for the dream to shine in the waterfall my little drop helps to weave it all* (Dobrica Cesarić, *Fall- selected poems*, 1970.). That way weaving is penetrating with differences creating something new, surprising before that little thread from which everything started.

In the Judeo-Christian tradition textile handicrafts is an important area of women's work and interest. So in the "Poem about an efficient wife" (*Bible – The Old Testament. Saying 31, Christian presence 1987.*), an efficient wife *provides with wool and flax and skilfully works with her dilligent hands (13), she catches the distaff with her hands and holds the spindle (19), weaves the cloth and sells it, and gives belts to the merchant (24)*. Preparation and processing of a woollen thread is an important part of women's everyday life in all traditional cultures. In the Croatian traditional culture as well this is one of essential features of a woman and mother about whom Dragutin Tadijanović also says in his poem *Long into the night, in the winter white night, my mother white cloth is weaving* (Dragutin Tadijanović, *Silver flutes, Školska knjiga*, 1994.). However, weaving is a skill that every woman did not know, but one who knew this art has brought a certain income very important for her immediate family.

The modern times leave each individual the possibility of seeking self-expression. This is a response to internal aspirations and incentives which in some tremble timidly whereas in others win and emerge to the surface becoming the meaning of life visible to everyone, and to themselves. This meaning can be recognized in the tapestry for which

prof. Heda Kras says to be *the biggest artistic achievement in weaving*. This professor encouraged her love toward tapestry with her student Anita Šokčević, who was, even as a little girl, fascinated with the Slavonian traditional weaving. In the tapestry, however, she felt the possibility of building her own creative expression, and tapestry became her life's vocation and response to all her human and artistic questioning.

Like the woven threads, her and her husband's human and artistic points of view, are interwoven. Ivan Tomljanović, a painter and restorer, but also lover of tapestries, introduced his personality in the tapestries. And again, like the base of a thread and weft, which bring new expression, the tapestry was created as a result of living together, reflection, inspiration and hard work.

From the spun thread there are two journeys: one following the tradition in almost the same form, or with insignificant modern modifications, and the other in which the searcher eavesdrops internal impulses preparing his fingers to play with the base and weft indefinitely. Both paths are necessary because there are passengers on one and the other journey. At the end of the their journey they meet, and perhaps, on their way, in order to take a look at each other and enrich themselves by the other as one goes.

From the spun thread different forms develop as well as everybody's life has its story which is woven on the visible and invisible loom leaving traces for the future and becoming a Safe Heaven for eternity.

Jasenka Lulić Štorić, Ph.D.
Head of the Ethnological Department
National Museum Zadar

UVODNI TEKST ANTUNA TRAVIRKE U KATALOGU IZLOŽBE
ANITA TOMLJANOVIĆ-ŠOKČEVIĆ TAPISERIJA – TKANJE – RETROSPEKTIVA
(Zadar – Zagreb 1983.)

Vještina tkanja vunenog prediva jedna je od onih iskonskih ljudskih djelatnosti, koje su već u prvim začecima ljudske zajednice potakle kreativnost i stvaralačku maštu čovjeka. Metamorfoza prirodnih materijala animalnog porijekla u različite, disciplinirane strukture tkanja sa svojim unutrašnjim rasporedom, ritmom i harmonijom različito obojenih niti i ploha jedan je od najelementarnijih oblika čovjekovog dijaloga s prirodom i njezine pretvorbe u autonomno umjetničko djelo. Ova umjetnost, stara dakle koliko i čovjek sam, u različitim je razdobljima kulturne povijesti preuzimala vrlo različite oblike i namjene i zauzimala vrlo promjenljivo mjesto na ljestvici vrednovanja umjetničkih tvorevina.

U industrijskom dobu ova gotovo zaboravljena djelatnost, posljednjih je decenija ove naše „postindustrijske ere“, ponovo počela osvajati publiku, već prezasićenu atmosferom apoteotične glorifikacije stroja i industrijskog progresa. U posvemašnjoj potrazi za prirodnim pronađeni su ponovno već zaboravljeni materijali i tehnike rada. Udahnjujući im novi smisao, dajući im novi oblik i suvremeni likovni izraz, umjetnikova ruka ih preobražava u djela čiste, gotovo organske ljepote.

Umjetnost Anite Tomljanović jedan je od ovih rijetkih, izuzetnih primjera, kad promatrajući tapiserije možemo

s punim zadovoljstvom uživati u bogatstvu obrade, finoj fakturi, a ujedno u punoj plastičnosti prirodnih materijala. Izvanredni poznavalac tehnike tkanja i poštovalac tradicije pučkih tkanih rukotvorina, ovom izložbom nam Anita Tomljanović predstavlja najkarakterističnija svoja djela nastala u jednom, relativno kratkom, ali plodnom razdoblju. Strastvena ljubav prema tkanju apsolutno prirodnih, nebojenih materijala, razultirala je djelima kojima je izvanjska pojavnost sekundarnog značenja i služi prvenstveno da istakne prigušenu ljepotu sivih, smeđih i bijelih harmonija. Stoga nam ne smeta niti nas začuđuje tolika različitost motiva, od stiliziranih animalnih i florealnih pa do čisto apstraktnih oblika, jer su samo vanjski, pojavni okvir onog bogatog unutrašnjeg zbivanja u čudnom mikrokozmu niti i čvorova u kojem, inače sumorne boje progovaraju u gotovo raskošnim harmonijama.

Poželjati nam je da umijeće ove plodne i predane umjetnice u ovoj našoj zadarskoj sredini stvori izvjesnu kulturnu klimu i preduvjete kako bi ona bila u mogućnosti da svoje izvanredno znanje i vještinu prenese na mlađe, posebno s obzirom na revitalizaciju bogate tradicije tkanja u zadarskom zaleđu.

Antun Travirka

SUMMARY
ANITA TOMLJANOVIĆ-ŠOKČEVIĆ „TAPESTRIES-WEAVING-RETROSPECT“
(Zadar – Zagreb 1983.)

Very early in her artistic development, Anita Tomljanović turned to tapestry and later devoted herself to it almost exclusively. Discipline and insistence on the traditional methods, characteristic of all her work, has been especially prominent in tapestry. She uses natural, hand-spun undyed wool in its natural tones of white, grey, brown and dark, and has executed an impressive series of large wall tapestries of that pronounced, yet measured, decorativeness which is in the best sense characteristic of the material. Although her opus spans more than two decades, it is exceptionally well-balanced and coherent, developing from decorative compositions with stylized human figures („Slavonian Wedding Dance“) to abstract shapes, first in geometrical forms („Synthesis of Form“, 1969, „The Labyrinth“, 1968) and later to stylized organic structures („Interlaced Coral“, 1971). Pronounced linear stylization brings floral motifs into focus („Recollections of Petrova Gora“, 1973, „Autumn Nostalgia“, 1974) to result in the mid seventies in the exceptional, monumental compositions: „The Velebit Poem“ and „Velebitica 3 – Štirovača“ where, moving within the bounds of the material, she synthesized the structural characteristics of the Velebit landscape. After 1978, when she executed the large decorative compo-

sition „The Ancient City of Zadar“, she turned again to the human figure, which is partly the result of her co-operation with her husband, the painter Ivan Tomljanović, in the preparation of the cartoons-designs for tapestries. Some of the most recent compositions are portraits („Homage á Bach“, „The Triptych“) which is extremely rare in Croatian tapestry. This is especially true of the latest tapestry on show, „Self-Portraits“. These latest works are dominated by the tonal, over the former predominantly linear, interpretation of the volume. 1985. created tapestry „Iliriana rhapsody“, 1986. „Hommate to Rembrandt“, 1988. „Hommage to Sheakspire“ with her husband.

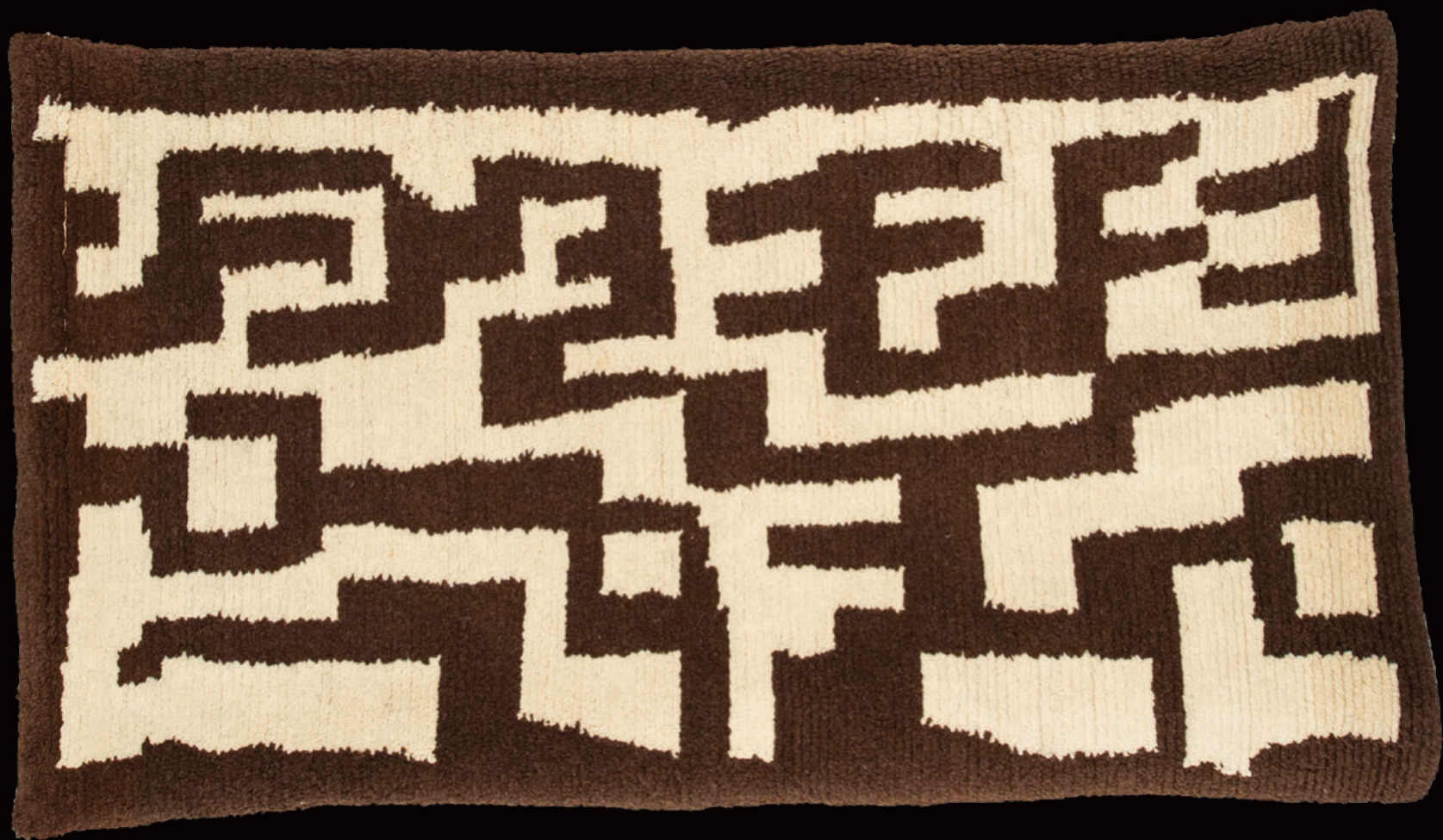
The art of Anita Tomljanović is thus manifested in various forms of weaving, and the beauty of these impressive creations, irrespective of the motifs, rests in the adventure of building of the woven structures and their internal arrangement, rhythm, harmony, and the rich relief of her tapestries.

Antun Travirka

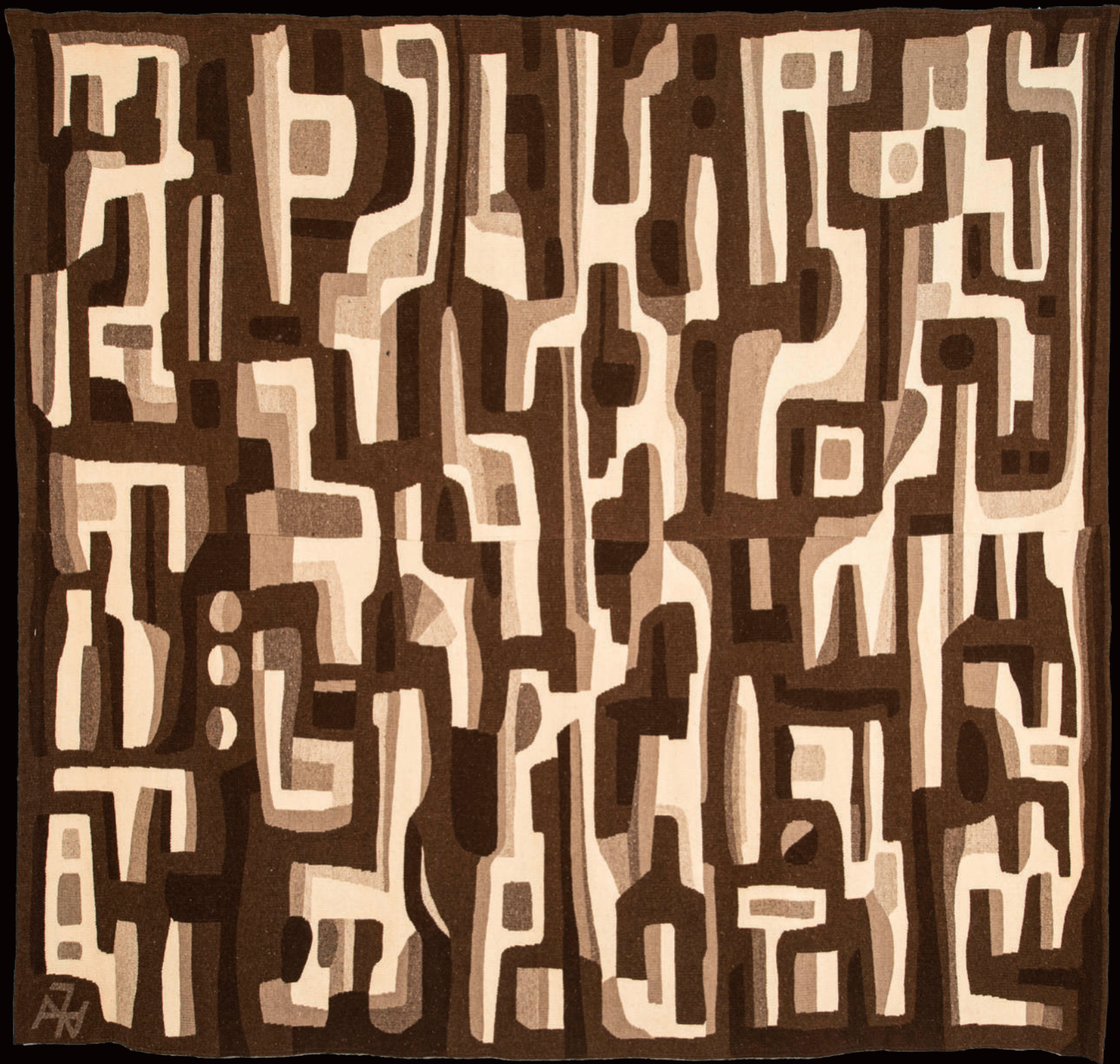

Tepih u crnom, 115 x 200 cm, 1964. EO-3823

Labirint, 215 x 256 cm, 1968. EO-3824

Sinteza oblika, 104 x 243 cm, 1975. EO-3825

Rapsodija krša, 250 x 270 cm, 1970. EO-3826

Splet koralja, 250 x 230 cm, 1971. EO-3827

Sjećanje na Petrovu goru, 200 x 276 cm, 1973. EO-3832

Nostalgija jeseni, 272 x217 cm, 1974. EO-3833

Velebitika - Vrtače, vel. 97x133, 1974. EO-3875

Velebitika – Šuma, vel. 130x100, 1974. EO-3874

Velebitika – Štirovača, 240 x 380 cm, 1976. EO-3828

Velebitika – Dulibe, 245 x 135 cm, 1977. EO-3830

Velebitika - Lom, 245 x 192 cm, 1979. EO-3829

Velebitika - Velebitska poema 2, 270 x 294 cm, 1979. EO-3831

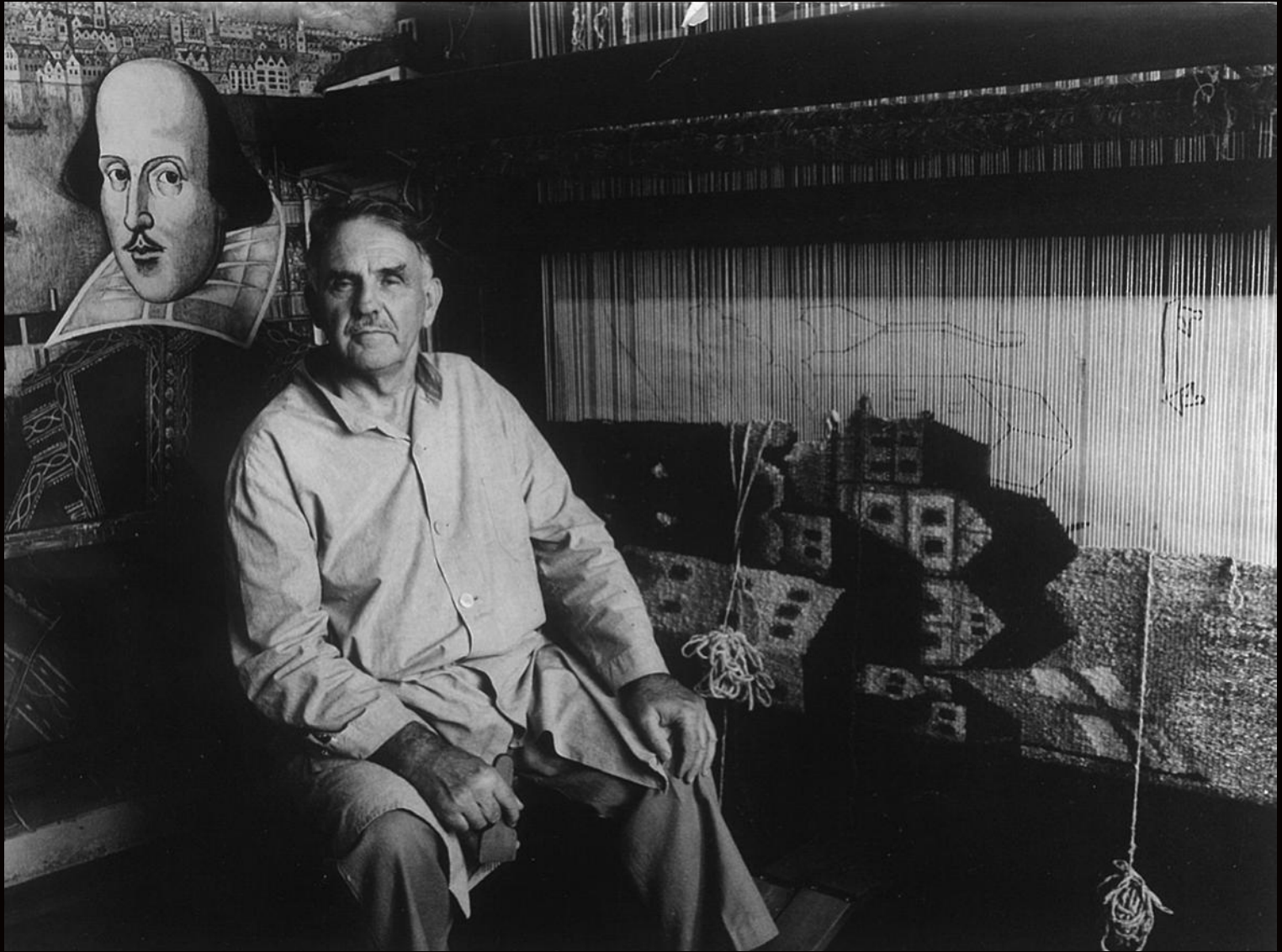
Rapsodija ilirijana, 270 x 340 cm, 1985. EO-3837

Autoportreti, 250 x 330 cm, 1982. EO-3836

Autor Ivan Tomljanović pri tkanju tapiserije *U počast Shakespeareu*

U počast Shakespeareu, 240 x 400 cm, 1988. EO-3839

U počast Rembrandtu, 240 x 320 cm, 1986. EO-3838

U počast J. S. Bachu, 267 x 295 cm, 1980. EO-3834

Triptih, 280 x 370 cm, 1981. EO-3835

Zadarski triptih, 130 x 200, 2000. EO-3850

Sv. Anastazija, 130 x 88 cm, 2010. EO-3848

Sv. Mihovil, 130 x 90 cm, 2000. EO-3849

Zadarski poliptih 1, 135 x 365 cm, 1997. EO-3854

Zadarski poliptih 2, 135 x 320 cm, 1998. EO-3844

Krštenje na Jordanu, 132 x 125 cm, 2001. EO-3845

San ranjenog Krista, 135 x 255 cm, 2001. EO-3846

Rođenje Kristovo, 100 x 124 cm, 1997. EO-3841

Vidjeli smo njegovu zvijezdu na istoku, 115 x 257 cm, 1974. EO-3840

Muka Kristova, 130 x 100 cm, 1994. EO-3843

Veronikin rubac, 105x128, 1995. EO-3853

Ave Maria – naša Gospa od zdravlja, 124 x 103 cm, 1994. EO-3842

Brod u oluji, 132 x 195 cm, 1999. EO-3847

Sveti Krševan, vel. 97x123, 2012. EO-3879

Grad Zadar, vel. 130x175, 2005. EO-3878

Brodovi, vel. 126x207, 2005. EO-3877

Vinova loza, vel. 130x150, 2003. EO-3876

TAPISERIJE

1. *Drevni grad Zadar*, 242 x 340 cm, 1979. EO-3851
2. *Sv. Krševan – Grb grada Zadra*, 100 x 120, 1993. EO-3852
3. *Tepih u crnom*, 115 x 200 cm, 1964. EO-3823
4. *Labirint*, 215 x 256 cm, 1968. EO-3824
5. *Sinteza oblika*, 104 x 243 cm, 1975. EO-3825
6. *Rapsodija krša*, 250 x 270 cm, 1970. EO- 3826
7. *Splet koralja*, 250 x 230 cm, 1971. EO-3827
8. *Sjećanje na Petrovu goru*, 200 x 276 cm, 1973. EO-3832
9. *Nostalgija jeseni*, 272 x217 cm, 1974. EO-3833
10. *Velebitika – Vrtače*, vel. 97x133, 1974. EO-3875
11. *Velebitika – Šuma*, vel. 130x100, 1974. EO-3874
12. *Velebitika – Štirovača*, 240 x 380 cm, 1976. EO-3828
13. *Velebitika – Dulibe*, 245 x 135 cm, 1977. EO-3830
14. *Velebitika – Lom*, 245 x 192 cm, 1979. EO-3829
15. *Velebitika – Velebitska poema 2*, 270 x 294 cm, 1979. EO-3831
16. *Rapsodija ilirijana*, 270 x 340 cm, 1985. EO-3837
17. *Autoportreti*, 250 x 330 cm, 1982. EO-3836
18. *U počast Shakespeareu*, 240 x 400 cm, 1988. EO-3839
19. *U počast Rembrandtu*, 240 x 320 cm, 1986. EO-3838
20. *U počast J. S. Bachu*, 267 x 295 cm, 1980. EO-3834
21. *Triptih*, 280 x 370 cm, 1981. EO-3835
22. *Zadarski triptih*, 130 x 200, 2000. EO-3850
23. *Sv. Anastazija*, 130 x 88 cm, 2010. EO-3848
24. *Sv. Mihovil*, 130 x 90 cm, 2000. EO-3849
25. *Zadarski poliptih 1*, 135 x 365 cm, 1997. EO-3854
26. *Zadarski poliptih 2*, 135 x 320 cm, 1998. EO-3844
27. *Krštenje na Jordanu*, 132 x 125 cm, 2001. EO-3845
28. *San ranjenog Krista*, 135 x 255 cm, 2001. EO-3846
29. *Rođenje Kristovo*, 100 x 124 cm, 1997. EO-3841
30. *Vidjeli smo njegovu zvijezdu na istoku*, 115 x 257 cm, 1974. EO-3840
31. *Muka Kristova*, 130 x 100 cm, 1994. EO-3843
32. *Veronikin rubac*, 105x128, 1995. EO-3853
33. *Ave Maria – naša Gospa od zdravlja*, 124 x 103 cm, 1994. EO-3842
34. *Brod u oluji*, 132 x 195 cm, 1999. EO-3847
35. *Sveti Krševan*, vel. 97x123, 2012. EO-3879
36. *Grad Zadar*, vel. 130x175, 2005. EO-3878
37. *Brodovi*, vel. 126x207, 2005. EO-3877
38. *Vinova loza*, vel. 130x150, 2003. EO-3876

OSVRTI NA IZLOŽBE ANITE TOMLJANOVIĆ (izbor)

Vanda Ekl je povodom izložbe Anite Tomljanović u Malom salonu u Rijeci 1962. g. napisala: „Anita Tomljanović zna vrednovati ljepotu teksture i oplemeniti je motivom u čistom, jasnom i preglednom skladu.- Želja da sačuva i istakne osobine materijala dovela ju je do toga, da se služi i nebojadisanom vunom u naravnoj boji, svjetloj i tamnoj. S tako šturom i reduciranom skalom boja, smanjila je područje kombinacija, ali je tim jače uspjela istaći svoju kreativnu imaginaciju. I s tom škrtom gamom, upravo s njom, ona je našla estetska rješenja puna jednostavne otmjenosti i nekog primarnog, strogog, iskonskog sklada...” (Riječki „Novi list“, 4. 3. 1962.).

U osvrtu na izložbu Anite Tomljanović u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu, 1975. **Ivan Tomljanović** se nadovezuje na raniji osvrt Vande Ekl te kaže: S tim tada naslućenim iskonskim skladom naravne vune, Anita Tomljanović je ostvarila i ovu izložbu. Bogatstvo nijansi vune ovaca iz naših brdskih krajeva Dalmacije, rudnik su na kojem ona crpi svoju inspiraciju i nalazi izvor svojeg materijala. Uz sav napredak industrije, sklad naravnih boja vune, osnov je kojem se treba vratiti i od kojega ona započinje avanturu tkanja tapiserije, tiho i uporno, daleko od svih hirova pomodnosti.

Svjedoci smo umiranja tkalačkog umijeća nekad uvriježenoga u našem narodu. Želja je Anite Tomljanović da ovom umijeću svojim nastojanjem udahne novi život.

Anita i Ivan zajedno tkaju na tkalačkom stanu koji je Ivan projektirao. Na ovome tkalačkom stanu otkano je svih petnaest tapiserija iz ciklusa „ladera christiana“.

Tapiserije smo stvarali zajednički i zajednički sudjelovali na svim izložbama. U svaki djelić tapiserije utkivali smo dio sebe. Tapiserije su bile i ostale naša velika ljubav.

Ljubav za tkanje nosim iz svoje rodne Slavonije. Ljepota tkanja, veza, narodnih nošnji, sve to nosim u sebi. Zato sam život posvetila tkanju i kada bih se dotakla tih niti, stvaranjem ovih djela, bila sam smirena i sretna. Sve što sam otkala su unikati jer su to bila moja istraživanja u traženju savršenstva. Na istom principu nastala su tkanja od vune, naravnih boja, upredena rukom. Uvijek sam u tom tkanju nastojala istaknuti prirodne osobine i ljepotu samog materijala i tkanja.

Kao „umjetnički tandem“, moj suprug Ivan i ja, zajedno smo stvarali tapiserije uz velike žrtve i odricanja. Planinareći po Velebitu, susretali smo stada ovaca i pastirice koje su prele vunu. Ta nas je vuna fascinirala jer je bila prirodnih boja s runa ovaca: bijela, žuta, siva, smeđa i crna. Za nas je to bilo kao da smo otkrili rudnik zlata. Od njih smo kupovali runa vune, prali ju, a cijela je kuća mirisala kao da stado ovaca živi s nama. Nakon sušenja, runa smo raščupavali i sortirali po nijansama, dali na raščestljavanje i pređenje seoskim preljama. Ta vuna je bila svuda oko nas i bila je spas za naše tkanje. Osjetili smo povezanost i jedinstvo kršnog Velebita, stada ovaca, runa i vune, što nam je postala inspiracija i za motive i za materijal kojim smo tkali naše tapiserije. Tako je nastao „Ciklus“ tapiserija pod nazivom „VELEBITIKA“: „Šuma“, „Vrtače“, „Velebitska poema“, „Štirovača“, „Lom“ i „Dulibe“. Tapiserije smo naslovili prema dijelu Velebita kroz koji smo kročili na našim planinskim stazama. Sve je otkano naravnom vunom, naravnih boja, upredeno rukom. Po tome smo bili prepoznati na mnogim izložbama u zemlji i inozemstvu.

Na izložbi tapiserija 1975. u Zagrebu u Muzeju za umjetnost i obrt tapiserija „Velebitska poema“, nadahnuta ljepotom planine Velebit, bila je otkupljena.

BIOGRAFIJA

ANITA TOMLJANOVIĆ-ŠOKČEVIĆ

Rođena 1926. u Komletincima (Vinkovci). Završila je Školu za primijenjenu umjetnost u Zagrebu, Odjel za tekstil i tkanje i diplomirala likovne umjetnosti na Pedagoškoj akademiji u Zadru.

Od 1958.-1963. na zadarskim školama predaje Likovnu odgoj i vodi likovnu sekciju zadarske gimnazije. Priređuje zapažene izložbe dječjih radova, ponajprije u Zadru, a zatim 1961. i 1964. u Hrvatskom školskom muzeju u Zagrebu. Također, tijekom Domovinskog rata zajedno sa suprugom Ivanom Tomljanovićem, radi s djecom izbjeglicama i prognanicima i priređuje izložbe njihovih radova, najprije 1991. u Ljubljani, 1992. u Puli i 1993. u Hrvatskom školskom muzeju u Zagrebu i u Kazališnoj kući u Zadru.

Od 1963. radi isključivo na kreiranju tekstila i tkanju tapiserija, te surađujući sa suprugom akademskim slikarom Ivanom Tomljanovićem tka tapiserije i ostvaruje niz zapaženih izložbi u zemlji i inozemstvu: Zadar, Rijeka, Zagreb, Vinkovci, Maribor, Kopar, Ljubljana, Beograd, Salzburg, München, Lausanne, itd. Ostvaruje 20 samostalnih izložbi i sudjeluje na 72 skupne izložbe. Od 1957. članica je ULUPUH-a u Zagrebu, i od tada sudjeluje na svim izložbama Udruženja. Član je HDLU-a u Zadru od osnutka. Najznačajnije su joj samostalne izložbe bile u Zadru u Gradskoj loži 1971. („Mala retrospektiva tapiserija i tkanja“), u Zagrebu u Muzeju za umjetnost i obrt 1975. („Izložba tapiserija“) i u Zadru u Gale-

riji umjetnina 1975. (ista izložba), u Lausanne-i u Galerie du Lyceum 1979. („Izložba tapiserija“); u Zadru u Galeriji umjetnina 1983. („Tapiserija – tkanje - retrospektiva“), u Zagrebu u Muzeju za umjetnost i obrt 1983. (ista izložba kao i u Zadru), u Münchenu u „Staatliches Museum für Völkerkunde“ 1984. („Retrospektiva tapiserija i tkanja“), u Muzejsko-galejskom centru *Klovićevi dvori* (kao gošća 31.zagrebačkog salona zajedno s Ivanom Tomljanovićem izlaže 23 tapiserije) 1996./1997., u Zadru u SICU-u 1999. (izložba tapiserija „LADDERA CHRISTIANA“) u povodu jubileja 2000 godina rođenja Isusa Krista.

Najznačajnije skupne izložbe: u Salzburgu 1966. i 1968. (V. i VI. Biennale Christlicher Kunst der Gegenwart), u Zagrebu na 5., 6., 12., 15. i 21. zagrebačkom salonu; u Münchenu 1981. u „Staatliches Museum für Völkerkunde („Moderne Tapisserien“), u Zagrebu u Galeriji *Karas* 1982. („Likovno stvaralaštvo u Zadru od 1945. do 1982.“; ista izložba u Zadru u Galeriji umjetnina i Reggio Emiliji), u Osijeku 1983. („Bijenale Slavonaca“), u Zagrebu u Muzeju za umjetnost i obrt 1988. (zložba „Tapiserija u Hrvatskoj“), u Tournai (Belgija) 1993. („Triennale internationale de la tapisserie) „L'AUTRE EUROPE“ (Eglise du College) hrvatski paviljon. U Muzejsko-galejskom centru *Klovićevi dvori* 1993. („Hrvatska tapiserija na trijenalu u Belgiji“).

BIOGRAFIJA IVAN TOMLJANOVIĆ

Ivan Tomljanović rođen je 1927. u Senju. Slikarstvo u klasi Ernesta Tomaševića i kiparstvo u klasi Koste Angelija Radovanija studirao je na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Zagrebu. Diplomirao je 1954. Za vrijeme studija sudjeluje u konzervaciji zidnog slikarstva u Istri i Hrvatskom zagorju. 1952. i 1953. sudjelovao je na tečaju UNESCO-a za konzervaciju fresaka u crkvi sv. Sofije u Ohridu, godine 1955. restaurator je u Restauratorskom zavodu JAZU (HAZU) u Zagrebu, a 1957. u Institutu HAZU u Zadru, gdje osniva i vodi Restauratorski atelier. Na Pedagoškoj akademiji u Zadru sudjelovao je u osnivanju Odjela za likovne umjetnosti, na kojem je jedanaest godina predavao Metodiku likovnoga odgoja i Kiparstvo. Od 1981. radio u Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zadru; godine 1984. djeluje kao slobodni likovni umjetnik. 1959. i 1960. stipendist je British Council-a na postdiplomskom studiju za konzervaciju zidnog slikarstva u Engleskoj. 1960. naslikao je freske i oltarnu sliku u crkvi St. Mary Magdalene u Londonu, Wandsworth East Hill. U Hrvatskoj je slikao freske u mnogim crkvama: Senju, Brinju, Krasnom, Zadru, Preku, Povljani, Starigradu, Škabrnji, Raštanima, Svetom Petru, itd. Freska „Posljednja večera“, naslikana 1956. u Ivanovom Selu kraj Daruvara, zaštićena je kao spomenik kulture. 1993. i 1994. oslikao u Ivanovu Selu freskama cijelu crkvu. 1995. baš za vrijeme operacije *Oluja* slikao veliku fresku u crkvi sv. Roka u Zatonu kraj Šibenika. U više imenovanih crkava izradio je svetojhraništa i krstionice s reljefima od srebra i bakra. Sve vrijeme sa suprugom Anitom Tomljanović sudjelovao u tkanju i na izložbama tapiserija.

Član je ULUPUH-a u Zagrebu od 1956. i HDLU-a u Zadru od osnutka. Za vrijeme Domovinskog rata zajedno sa suprugom Anitom Tomljanović radio je s djecom izbjeglicama i

prognanicima te priređivao izložbe njihovih radova: 1991. u Ljubljani, 1992. u Puli, 1993. u Hrvatskome školskom muzeju u Zagrebu i u Kazališnoj kući u Zadru. Izlagao je na 16 samostalnih i sudjelovao na 78 skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Najznačajnije samostalne izložbe: u Zadru u Galeriji umjetnina i u Zagrebu u Muzeju za umjetnost i obrt 1983. („Tapiserija – tkanje - retrospektiva“; kao suautor pojedinih tapiserija izlaže zajedno sa suprugom Anitom Tomljanović), u Münchenu u Staatliches Museum für Völkerkunde 1984. (izložba „Retrospektiva“) kao suautor sa suprugom Anitom Tomljanović, u Romansu 1985. i 1995. (zajedno sa slikarima Morovićem i Petričićem), u Zagrebu 1989. u studiju Galerija *Karas* („Iz moje radionice“; ista izložba u Zadru u Galeriji umjetnina), u Muzejsko-galerijskom centru *Klovićevi dvori* (kao gost 31. zagrebačkog salona zajedno sa suprugom Anitom Tomljanović izložio 23 tapiserije) 1996./1997., u Zadru u SICU 1999. (izložba tapiserija IADERA CHRISTIANA u povodu jubileja 2000 godina rođenja Isusa Krista, zajedno sa suprugom Anitom Tomljanović). Najznačajnije skupne izložbe: u Salzburgu 1966. i 1968. („V. i VI. Biennale Christlicher Kunst der Gegenwart“), u Zagrebu na 4., 5., 15. i 21 zagrebačkom salonu; u Münchenu 1981. u Staatliches Museum für Völkerkunde („Moderne Tapisserien“), u Zagrebu u Galeriji *Karas* 1982. („Likovno stvaralaštvo u Zadru od 1945. do 1982.“; ista izložba u Zadru u Galeriji umjetnina i u Reggio Emiliji), u Osijeku 1983. („Bijenale Slavonaca“), u Zagrebu u Muzeju za umjetnost i obrt 1988. (izložba „Tapiserija u Hrvatskoj“), u Tournaiu 1993. („Triennale internationale de la tapisserie“), u Zagrebu u Muzejsko-galerijskom centru *Klovićevi dvori* 1993. („Hrvatska tapiserija na trijenalu u Belgiji“).

Anita Tomljanović-Šokčević

NAJZNAČAJNIJE IZLOŽBE – samostalne i skupne

1971. „Mala retrospektiva tapiserija i tkanja“, Zadar.
1971. „Ivan i Anita Tomljanović“, Vinkovci, Galerija umjetnosti.
1975. „Tapiserije Anita Tomljanović“, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb.
1977. „Tapiserije Anita Tomljanović“, Mali salon, Rijeka.
1977. „Razstava tapiserij“, Maribor, Salon „ROTOVŽ“.
1979. „Razstava tapiserij“, Koper, Galerija „MEDUZA“.
1979. „Tapisseries“-Lausanne, Galerie du Lyceum (Švicarska).
1980. „Tapiserije-Anita Tomljanović“, Beograd, Muzej primenjene umetnosti.
1981. „Tapiserije“ Anita Tomljanović, Ljubljana, Mestna galerija.
1983. „Retrospektiva“ Anita Tomljanović- Šokčević, Galerija, Zadar.
1983. „Retrospektiva“ Anita Tomljanović -Šokčević, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb.
1984. „Tapisserien“ A. Tomljanović, Staatliches Museum für Völkerkunde, München (Njemačka).
1996. „Tapiserije“, Anita i Ivan Tomljanović kao gosti izlažu tapiserije na 31. zagrebačkom salonu, Klovićevi dvori, Zagreb.
1999. „IADERA CHRISTIANA“- izložba tapiserija u povodu 2000 obljetnice rođenja Isusa Krista, Zadar, Stalna izložba crkvene umjetnosti.

Anita Tomljanović-Šokčević i Ivan Tomljanović

ZAJEDNIČKE NAJZNAČAJNIJE IZLOŽBE

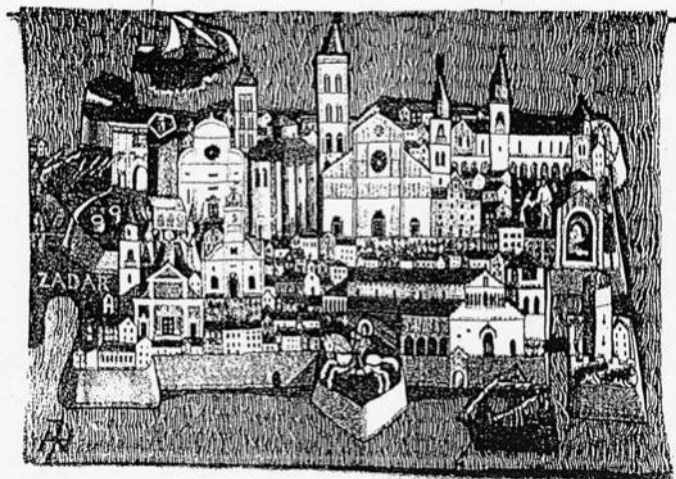
1979. „3. mednarodna razstava likovnih umetnic“, Mestna galerija, Piran
1966. i 1968. – V. i VI. Biennale Christlicher Kunst der Gegenwart, Salzburg – 5., 6., 12., 15. i 21. zagrebački salon.
1981. „Moderne Tapisserien“, München, Staatliches Museum für Völkerkunde
1982. Galerija „Karas“ – Likovno stvaralaštvo u Zadru 1945-1982“.
1982. Ista izložba u Reggio Emilia – Italija.
1983. „9. biennale Slavonaca“ – Osijek.
1988. „Tapiserija u Hrvatskoj“, Zagreb, Muzej za umjetnost i obrt.
1993. „Triennale „L'AUTRE EUROPE“, Tournai, Belgija.
1993. „Izložba hrvatske tapiserije u Belgiji“, Klovićevi dvori, Zagreb.
1999. „Sekcija tekstilnog stvaralaštva ULUPUH-a, Izložbeni salon „Izidor Kršnjavi“.
2016. Anita Tomljanović Šokčević i Ivan Tomljanović, „Tapiserije“, Donacija Etnološkom odjelu Narodnog muzeja Zadar. Galerija umjetnina, Medulićeva 2. Zadar, travanj 2016.

Webereien und Tapisserien

von

Anita Tomljanović

im

Staatl. Museum für Völkerkunde München

29. Juni – 23. September 1984

Maximilianstr. 42 · tägl. (außer Montag) 9.30-16.30 Uhr (mit Filmvorführung)

Prikazi, članci i osvrti (izbor)

1962. Ekl, Vanda. „Ljepota tkanja i prirodnost sklada“. *Riječki list*.
1975. Cvetkova, Elena. „Velebítska poema“. *Večernji list*, Zagreb.
1975. Maleković, Vladimir. „Sklad naravnih boja“. *Vjesnik*, Zagreb.
1976. (07.01.) Weltruski, Magda. „Ljepota iz planina – Anita Tomljanović otkriva ljepotu prirodne vune i dah gorskih lanaca“. *Svjet* br. 1.
1977. Ekl, Vanda. „Poezija tapisserije“. *Vjesnik*, Zagreb.
1979. (20.09.) Knuchel, Francois. „Anita Tomljanović“. *24 heures*.

1980. Mladenović, Ivica. „Primenjena umetnost“. *Naš dom* br. 26.
1981. Mesesnel, Janez. *Tapiserije – Anita Tomljanović*. Mestna galerija, Ljubljana.
1983. (lipanj) M.H. „Pohvala ruci“. *Kana*.
1983. (28.06.) Maleković, Vladimir. „Harmonično tkanje – Tkanja organskih sustava, zanat koji obavezuje. Odnos spram baštine“. *Vjesnik*, Zagreb.
1983. „Život utkan u tapiseriju“. „U 20 godina tkanja autorica je iskazala najsuptilnije osjećaje i naj-složenije misli.“ *Vjesnik*.
1983. (21.07.) Premerl, Nada. „Umjetnost tkanja“. *Oko*, br. 24.
1983. (31.05.) Taritaš, M. „Tkalačko majstorstvo“. *Školske novine*.
1983. Travirka, Antun (Suzanić, Vjekoslav-prijevod na engleski). *Tkanja i tapiserije Anite Tomljanović-retrospektiva*, katalog izložbe.
1984. (28.06.) Raunig, Walter, direktor Staatliches museum für Völkerkunde u Münchenu. Uvodno predavanje uz prisustvo bavarskog ministra za kulturu i jugoslavenskog konzula.
1984. Haberfeld, Charlotte. „Die Bunte Senioren illustrierte“. *Zenit*, 7. Sichtbarer Glaube. München.
1988. Maleković, Vladimir i Depolo Josip. „Tapiserija u Hrvatskoj“.
1990. (13.12.) Marušić, Adam. „Desetljeća stvaranja utkano u grad“. *Narodni list*, Zadar.
1996. Pejaković, Mladen. „Uvodni tekst“. 31. *Zagrebački salon*. Klovićevi dvori.
1996. Jendrič, „Privlačna mekoća tkanja“.
1999. Marijan, Livio. *Glas koncila* i Mandžo, Miljenko. *Zadarski list*.
2005. „Biografija Ivan Tomljanović, slikar i restaurator“ i „Tomljanović Šokčević Anita, tapiseristica“. *Hrvatska likovna enciklopedija*.
2011. Babić, Antun, akademski kipar. Likovne teme „Tapiseristica Anita Tomljanović Šokčević“. *Godišnjak – Ogranak Matice hrvatske Vinkovci, Godišnjak za kulturu i umjetnost*.

O procesu našeg rada na tkanju tapiserija snimili smo i film nazvan „U TRAŽENJU IZGUBLJENE BAŠTINE“. Taj film je prvi put prikazan 12. 05. 1983. godine na otvorenju izložbe „TAPISERIJA-TKANJE-RETROSPEKTIVA“ Anite Tomljanović-Šokčević u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu. Autori filma su Ivan Tomljanović i Roland Šokčević, a film traje sedamnaest minuta. Ozvučen je popratnim komentarom i glazbom.

Sadržaj filma

Film na početku govori kako planinareći po planini Velebit, susrećemo pastirice sa stadima ovaca s runima raznih boja: od smeđe, crne, sive i bijele i drugih boja i nijansi. Osim inspiracije u doživljavanju ljepota planine, ta stada s runima raznih boja oduševila su nas i potakla da, gledajući te pastirice kako predu tu vunu, i mi takovu u naravnim bojama koristimo u našem radu na tkanju tapiserija.

Nakon šišanja ovaca, otkupljujemo runa vune, koju nakon pranja raščupavamo i sortiramo prema boji vune. Donosimo je na vlačanje u zadnju vunovlačaru vlasnika Branka Čerine gdje nam se vuna vlača u raznobojne kudelje. Ova vunovlačara je prestala s radom za Božić 1981.

Iz tih kudelja, seoska prelja Ika Kovač iz Galovca ispreda vunu u jednožilnu nit, kao biljac. Tako ispredenu vunu rabimo za tkanje.

Prikazan je rad na tkanju velike tapiserije „U počast J. S. Bachu“ i drugih („U počast Rembrandtu“, „Rapsodija Ilirijana“, „U počast Shakespearu“). Prije tkanja prikazan je rad na pripremi nacrt, „kartona“, po kojem će se tapiserija tkati. Tek tada se prikazuje tkanje tapiserije sve do njena završetka. (Tkanje traje do dvije godine, osobito ono s figurativnim motivom, sve neobojanom naravnom vunom u raznim bojama).

Film je 29. 06. 1984. godine prikazan na otvaranju izložbe „Retrospektiva tapiserija i tkanja“ Anite Tomljanović-Šokčević u Münchenu u Staatliches Museum für Völkerkunde.

Na „8 međuklupskom festivalu amaterskog filma Jugoslavije – Čovjek i more“, 27. 10. 1984. u Zadru dodijeljena mu je diploma za osvojeno 2. mjesto u kategoriji odrasli.

Film je, u okviru okruglog stola“ 7.12.1985. prikazan u Piranu u povodu otvorenja izložbe „4. međunarodni biennale tapiserija“.

5. 6. 1986. Ivan Tomljanović je na Tribini 21. zagrebačkog salona u Umjetničkom paviljonu održao predavanje pod naslovom „Revalorizacija baštine i izvornog materijala u proizvodnji suvremene tapiserije“. Kroz predavanje autor je govorio o zajedničkom tkanju tapiserija i prikazao navedeni film.

Film je 2009. godine otkupio Etnološki odjel Narodnog muzeja Zadar.

TRIBINE,
PREDAVANJA,
RAZGOVORI...

Umjetnički paviljon

U sklopu »Zagrebačkog salona« održat će u Umjetničkom paviljonu u **utorak, 3. lipnja, u 18 sati Hanibal Salvaro** predavanje »Postindustrijski dizajn« a u **četvrtak, 5. lipnja, u 18 sati Anita i Ivan Tomljanović** »Revalorizacija baštine i izvornog materijala u proizvodnji suvremene tapiserije«.

Magačić Božena

Zagreb; 41000 Zagreb, J. Slavonskog 19
MINIFEST dokumentarnog, kratko igranog i animiranog filma, Zagreb-film, produkcija 1983–86.

Salvaro Hanibal-Hani

Čačak, 1935.; 41000 Zagreb, Radićeva 30
»Postindustrijski dizajn«

Tomljanović Anita

Komletinci, 1926.; 57000 Zadar, M. Oreškovića 24
Tomljanović Ivan

Senj, 1927.; 57000 Zadar, M. Oreškovića 24
»Revalorizacija baštine i izvornog materijala u proizvodnji suvremene tapiserije«, (uz projekciju filma »U traženju izgubljene baštine« – Ivan Tomljanović i Roland Šokčević)

Vjesnik, petak 30. 6. 1986. (program 31. 5. – 6. 6.)

ARHIV ZA LIKOVNE UMJETNOSTI
KABINET ZA ARHITEKTURU I URBANIZAM
HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAGREB, GUNDULIĆEVA 24

Gđa ANITA TOMLJANOVIĆ-ŠOKČEVIĆ i
g. IVAN TOMLJANOVIĆ

PUT PUDARICE 15 f
23000 ZADAR

Zagreb, 17.11.2015.

Poštovani,

Dana 12.11.2015. godine Arhiv za likovne umjetnosti preuzeo je dokumentaciju vašeg umjetničkog djelovanja te DVD s filmom "U traženju izgubljene baštine".

Posebno zahvaljujemo na pažljivo složenim fasciklima koje ćemo integralno čuvati u Zbirci dokumentacije umjetnika.

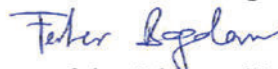
Fascikl 1: 5 kataloga, 96 fotografija, fotokopije članaka, kataloga i fotografija

Fascikl 2: 5 kataloga, 8 originalnih skica za dezene, 82 fotografije, fotokopije članaka, kataloga i fotografija

Ovom donacijom znatno se popunjava fond dokumentacije vašeg likovnog stvaralaštva koje je do sada prikupio Arhiv za likovne umjetnosti, što će biti dragocjeno za buduća istraživanja.

S poštovanjem,

Jasenka Ferber Bogdan

viša stručna suradnica Arhiva za likovne umjetnosti

IZ HRVATSKE LIKOVNE ENCIKLOPEDIJE

Uz već postojeće autore (*Anita Tomljanović, Maja Maček, Ivan Tomljanović*) sedamdesetih i osamdesetih godina javljaju se mnoga nova imena, školovana na tekstilnome odjelu Škole primijenjene umjetnosti u Zagrebu (*M. Danč-Roth*) ili na Akademiji likovnih umjetnosti (slikar *J. Amižić*), no većinom su ipak samouki (*J. Tućan*). Tapiserijom se povremeno bave i slikari (*F. Kulmer, F. Šimunović, E. Murtić, G. Vrus* i dr.). Hrvatska se tapiserija pojavljuje već prije II. sv. rata na zajedničkim i samostalnim izložbama, a sredinom 50-ih bilježi zapažene uspjehe na Prvome zagrebačkom triennalu primijenjene umjetnosti (1955.) Slijede učestalije izložbe primijenjene umjetnosti, na kojima se prikazuje tapiserija (Varšava, Minsk, Sofija, Bukurešt) i specijalizirane (Pariz, London). God. 1988. organizirana je u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu zajednička izložba „Tapiserija u Hrvatskoj“. Industrijska se tapiserija izrađuje u „Regeneraciji“ iz Zaboka, gdje specijalizirani odjel „Zivteks“ proizvodi tapiserije za domaće i inozemno tržište, a nisu rijetkost ni tapiserije po predlošcima slikara (*F. Kulmer, I. Lacković Croata, I. Rabuzin* i dr.); tehnika je ručni tafting. Odjel dizajna u „Zivtekstu“ vodi *Marija Čukelj*, koja se i sama bavi tapiserijom.

TOMLJANOVIĆ, Ivan, slikar i restaurator (Senj, 29. X. 1927). Studirao je na akademiji i Akademiji primijenjenih umjetnosti u Zagrebu (*E. Tomašević, K. Angeli Radovani*), diplomirao 1954. God. 1959.-60. Boravio je na stručnom usavršavanju u Engleskoj. Od 1955. Restaurator u Restauratorskom zavodu JAZU u Zagrebu, od 1957. u Institutu JAZU u Zadru, gdje osniva i vodi Restauratorski atelje, od 1981. u zadarskom Zavodu za zaštitu spomenika kulture; od 1984. slobodni umjetnik. Sudjelovao je u osnivanju Likovnog odjela Pedagoške akademije u Zadru, na kojoj je predavao metodologiju lik. obrazovanja. Slika u ulju i temperi portrete (*Mario Dešpalj*. 1958), skupne portrete (*Ma-*

rijan i Marija Šokčević. 1970.; *Obitelj Skroče*. 1976.) i mrtve prirode (*Tihobit s breskvama*, 1985; *Dvije škarpine*, 1989.); blizak poetskom realizmu i renesansnim majstorima. Izveo je freske u crkvama (Ivanovo Selo, Senj i dr.), a u suradnji sa suprugom *A. Tomljanović-Šokčević* tapiserije velikoga formata (*Rapsodija Ilirijana*, 1985; *U počast Rembrandtu*, 1986; *U počast Šekspiru*, 1989.). Bavio se i kiparstvom, umjetničkom obradom metala te kreiranjem unikatnih tekstilnih predmeta. – Samostalno je izlagao u Zadru (1958., 1971., 1982., 1989., 2003), Zagrebu (1958., 1989.), Rijeci (1962.), Münchenu (1984.) i dr.

LIT.: *A. Travirka*. Likovno stvaralaštvo u Zadru 1945 – 1982 (katalog). Zadar 1982. *Isti*.

Ivan Tomljanović (katalog). Zadar 1989. – *M. Pejaković, Ivan Tomljanović* (katalog). Zagreb 1989. – *A. Travirka. Ivan Tomljanović* (katalog). Zadar 2003.

TOMLJANOVIĆ-ŠOKČEVIĆ, Anita, tapiseristica (Komletinci kraj Vinkovaca, 3. VII. 1926. Završila je Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu i Pedagošku akademiju u Zadru. God. 1958. – 63. predavala je likovni odgoj na školama u Zadru, od 1963. bavi se isključivo tapiserijom i oblikovanjem tekstila. Stvara tkanja i tapiserije suvremenoga likovnoga izraza u prirodnim materijalima, klasičnom tehnikom tkanja. U tapiseriji izvodi stilizirane i apstraktne oblike (*Splet koralja*, 1971.; *Sinteza oblika*, 1974.), figurativne kompozicije i portrete (*Autoportreti*, 1982.); kompoziciju rješava linearno i tonski ističući bogatstvo nijansi prirodne vune. Radi liturgijsko ruho u svilenom tkanju (*Crveni komplet*, 1965.) i lanena tkanja sa zlatnim i svilenim nitima (*Zlato i srebro Zadra*, 1959.). Njezina djela odlikuje spoj izvornog i modernog, strogi sklad i jednostavnost.

BIBL: Umjetnost i obnova tapiserije. Zadarska revija. 1977.2.

LIT: *A. Travirka*. Anita Tomljanović (katalog). Zadar 1975. – *Isti*.

Anita Tomljanović-Šokčević (katalog). Zadar 1983.

Hrvatska likovna enciklopedija 7. Leksikografski zavod Miroslav Krleža i sunakladnik Vjesnik d.d. Zagreb 2005.

Detalj tapiserije *Vinova loza*, vel. 130x150, 2003. EO-3876

DIGITALNI KATALOG UZ STRUČNI RAD

Umjetnost tapiserije – *Zbirka tkanja i tapiserija*

Ivana i Ane Tomljanović u Narodnom muzeju Zadar

U susret stalnom izložbenom postavu

Donacija tapiserija Ivana i Ane Tomljanović

Kustosica

Marija Šarić Ban

Izdavač

Narodni muzej Zadar

Za izdavača

Renata Peroš

KATALOG TAPISERIJA

Donacija tapiserija Ivana i Ane Tomljanović *Tapiserije*

Etnološki odjel Narodnog muzeja Zadar

Stručna koncepcija, idejna koncepcija kataloga i tekst

Marija Šarić Ban

Lektorica

Goranka Braim Vlahović

Prijevod na engleski jezik

Marta Huber

Fotografije

Snježana Vujčić Karlo

Marija Šarić Ban

Grafička priprema

Grafkart d. o. o., Zadar

Tapiserija na naslovnici

Drevni grad Zadar, 242 x 340 cm, 1979. EO-3851

Materijali za digitalni katalog i tekstovi dijelom uzeti iz kataloga ***Tapiserije: donacija Etnološkom odjelu Narodnog muzeja Zadar/ Anita Tomljanović Šokčević i Ivan Tomljanović, 2016.***

Autori tekstova: Vanda Ekl, Antun Travirka, Jasenka Lulić Štorić, Renata Peroš, Ivan Tomljanović i Anita Tomljanović Šokčević.

Lektorica: Ljubica Srhoj Čerina. **Prijevod na engleski jezik:** Maximilijana Barančić, Vjekoslav Suzanić

INZ

Zadar, 2020.